

DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS SZERZŐI ISMERTETŐJE

AMBRUSZ JÓZSEF c. tű. ezredes

**Katasztrófák következményeinek felszámolása, valamint
a helyreállítás újjáépítés vezetés-irányítási, műszaki
feladatainak lehetséges megoldásai**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése és
hivatalos bírálatai

Budapest
2019. május 12.

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

AMBRUSZ JÓZSEF c. t. ezredes

**Katasztrófák következményeinek felszámolása, valamint
a helyreállítás újjáépítés vezetés-irányítási, műszaki
feladatainak lehetséges megoldásai**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése és
hivatalos bírálatai

Témavezető:

Prof. Em. Bleszity János ny. t. altábornagy, CSc.

Budapest

A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

Az emberiség megjelenése óta környezetét folyamatosan alakítja át és törekszik az állandó, biztonságos környezet kialakítására, nem csak a már megszerzett javainak a megóvására, hanem növekedésalapú szükségleteinek kielégítésére is. Törekszik a védelemre, a veszélyes természeti folyamatok hatásainak csökkentésére, a sebezhetőség elkerülésére. A fejlődési folyamat során egyre bonyolultabb technológiai és technikai megoldásokkal próbált biztonságos épített környezetet kialakítani.

A történelem folyamán fokozatosan, koronként és társadalmanként eltérő módon alakult ki a katasztrófák elleni védekezés állam által tudatosan szervezett és szabályozott rendszere, irányítási rendje.

Hazánkban az elmúlt húsz évben folyamatosan ismétlődő természeti csapások – elsősorban ár- és belvizek, orkán erejű szélviharok, heves esőzések – következtében több ezer család otthona semmisült meg, vagy károsodott. A lakhatás elemi feltételeinek megteremtése gyakran meghaladta a károsultak és a helyi közösségek lehetőségeit. Magyarország kormányai a leghevesebb, legkiterjedtebb természeti csapásokat követően gyakran nyújtottak eseti támogatást az önkormányzatoknak a kárt szenvedett helyi lakosok támogatása érdekében. A kárenyhítés módját, a támogatás rendszerét korábban egyedi kormányhatározatok és egyedi kormányrendeletek szabályozták.

A természeti katasztrófák és a kapcsolódó környezeti- és technológiai katasztrófák tárgyában nagyon aktív nemzetközi szakmai, szakpolitikai tevékenység jellemezte az ennek a problémakörnek szentelt évtizedet. A katasztrófák következményei vonatkozásban több nemzetközi irányzat létezik, amelyek a vizsgálatuk fókuszába elsődlegesen az egészségügyi, gazdasági, társadalmi, illetve az épített környezetre, természetire mért hatásokat helyezik.

A nemzetközi programok egyik közös jellemzője, hogy a katasztrófák a lakókörnyezetre mért hatások felszámolása tekintetében nem adnak egységesebb lehetőséget a katasztrófákat követő következmények felszámolásának átfogó értelmezéséhez és módszertanához.

A magyarországi helyreállítás folyamatai strukturált, sajátos és egyedülálló folyamatként foghatóak fel fejlettségükben és módszerükben. Strukturáltak abban, hogy szinte valamennyi ágazati minisztériumot érintő feladatok jelentkeztek, sajátosak abban, hogy válaszokat tudtak adni a különböző természeti, illetve ipari szerencsétlenség következményei kezelésében és egyedülálló abban, hogy jogszabályi szintre emelte azokat.

Az egyik jelentős tudományterületi rés, hogy kronológiailag nincsenek összefoglalva a katasztrófák következményei felszámolásának káreseményei, azok jellemzői, eredményei, amelyek hasznosíthatóak az eltérő tudományterületek vonatkozásában is.

Továbbra is számolhatunk természeti csapásokkal, azok egyre jelentősebb hatásaival, így az elkövetkezendő időben is keletkezhetnek olyan tömeges károk, amelyek megkövetelik, indokolttá teszik az állami szerepvállalást a tömegesen fedél nélkülivé válók elemi lakhatási feltételeinek megteremtéséhez.

2011. évben elfogadásra került a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet, amely kibontja a nemzeti védekezés rendszerét, a katasztrófákra és elhárításukra történő felkészülési, beavatkozási és helyreállítási periódusok feladatait.

Hiánypótló szabályozásról van tehát szó, tekintettel az eddigi egyedi döntési gyakorlatot felváltó, keretjelleget, az adott eseményekhez igazodó rendelkezésekre. A kárenyhítés alapját meghatározó kárfelmérést támogató műszaki megoldás még nem vizsgált terület, ennek a műszaki megoldásnak hiánya lassíthatja a támogatások kialakításának ütemét, a döntések előkészítését. A káreseményeket követő eltérő eljárási protokollok oka sokszor az eltérően értelmezett kapcsolódó fogalmi meghatározások nehezítik.

Az elmúlt évek helyreállításainak és újjáépítéseinek tapasztalatai rendelkezésre állnak, amelyek értékelései alapján a katasztrófák következményeinek kezelésének hatékonyságát növelését szolgáló eljárások módszertani kutatása-fejlesztése területén a következő tudományos problémák azonosíthatók:

1. A katasztrófa következményeinek, a helyreállításhoz kapcsolódó jog- intézmény- és eszközrendszer vizsgálata, egységesítése.
2. A katasztrófákat követő helyreállítások rendszertani összefoglalása.
3. A kárenyhítés alapját meghatározó kárfelmérés műszaki támogatottságának optimalizálása.

A kutatási célkitűzések, a hipotézisek és a tudományos eredmények e három tudományos probléma mentén fogalmazhatók meg.

KUTATÁSI CÉLKITŰZÉSEK

A kutatási célkitűzések - a tudományos problémák meghatározásánál már ismertetett - három kutatási részterületen fogalmazhatók meg:

1. A katasztrófa következményeinek, a helyreállításhoz kapcsolódó jog- intézmény- és eszközrendszer vizsgálata, egységesítése területén:

Áttekinteni és elemzéseket végezni a katasztrófa következményeinek felszámolása, a helyreállítás vertikális és horizontális rendszerében megvalósuló vezetési, irányítási és szervezési feladatok tükrében, javaslatokat megfogalmazni a helyreállítási folyamat optimalizálása érdekében, mert a helyreállítási feladatok struktúrája kialakítható, annak felkutatása teljesebbé teszi a kialakított szabályozás alkalmazását.

2. A katasztrófákat követő helyreállítások rendszertani összefoglalása területén:

Áttekinteni, elemezni és rendszerezni a Magyarországon bekövetkezett súlyos természeti, civilizációs eredetű káreseményekkel összefüggő helyreállítások eseti folyamatait és eddigiekben kialakított működési modelljeit annak érdekében, hogy egységes jogalkalmazás alakulhasson ki a jelenleg hatályos szabályozás tükrében.

3. A kárenyhítés alapját meghatározó kárfelmérés műszaki támogatottságának optimalizálása területén:

Kialakítani a nagytömegű károk felmérésére irányuló adatrögzítő és adatfeldolgozó informatikai alrendszer elvi kereteit, a gyorsabb, pontosabb és egységesebb kárfelmérés optimalizálása érdekében, és megoldási javaslatot megfogalmazni meg a nagy területen keletkezett, szórt károk felmérésének koordinációja tekintetében.

KUTATÁSI HIPOTÉZISEK

1. A szerző megítélése szerint a teljes helyreállítás műveleti sorrendje meghatározható a veszélyhelyzet és katasztrófaveszély műveleti sorrendjének mintájára. A hivatásos katasztrófavédelmi szervezet helyreállítási feladatokba történő bevonása megerősödött, ezáltal a szervezet jelentős szerepet kap a koordinációs és végrehajtási feladatokban. A veszélyhelyzeti tervezés keretei alkalmasak lehetnek a megelőzés- beavatkozás- helyreállítás folyamatának elemeit egységes rendszerben kezelni.

2. A szerző véleménye szerint, az eddig alkalmazott helyreállítási módszerek és műszaki megoldások alkalmazása, azok tapasztalatai, eredményei, az abból levonható következtetések

rendszerbe foglalhatóak, továbbá az azokból levonható tapasztalatok a gyakorlati anomáliák feloldásában, a későbbi metodológiákban érvényesíthetőek.

3. A szerző véleménye, hogy a bekövetkezett káresemények utáni kárenyhítést megalapozó eddig alkalmazott kárfelmérés folyamatát optimalizálni lehet informatikai és térinformatikai megoldásokkal, amely egyidejűleg megoldást biztosíthat az épületkárok felmérését optimalizáló integrált adatrögzítő és adatfeldolgozó alrendszer alkalmazására.

KUTATÁSI MÓDSZEREK

A kitűzött célok elérése érdekében a szerző tanulmányozta a vonatkozó nemzetközi és hazai szabályozást, szakirodalmat. A téma kutatása és kidolgozása, a szakirodalom feldolgozása során általános kutatási módszereket alkalmazta, mint analízis, szintézis, indukció és dedukció.

A tartalmi fejezetek kidolgozása során kutatási tervnek megfelelően a következő konkrét kutatási módszereket alkalmazta:

- a) Összefoglaló résztanulmányok készítése a helyreállítás jog-, intézmény-, eljárás- és eszközrendszer értékelése és optimalizálása céljából.
- b) Hazai és nemzetközi publikációk, jogi szabályozás, üzemi okmányrendszer, jogalkalmazás okmányainak értékelése.
- c) Szakterületi összehasonlítás a helyreállítás folyamatában, műszaki vizsgálat a károk felmérésének optimalizálására.
- d) A katasztrófa következmények felszámolása tárgyában kiadott nemzetközi-, regionális jelentések, adatszolgáltatások és más dokumentumok, nyilvántartások, adatbázisok, módszertani útmutatók.
- e) A Belügyminisztérium és a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által készített jelentések és védelmi tervek, eredmények, katasztrófavédelmi belső szabályozás, módszertani segédletek, adatbázisok.
- f) Mértékadó és releváns nemzetközi- és hazai katonai műszaki szakirodalmak és tanulmányok, különös tekintettel az adott témakörben közzétett tudományos publikációkra.

AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT TÖMÖR LEÍRÁSA FEJEZETENKÉNT

Az **első fejezetben** a szerző áttekintette és elemezte a katasztrófavédelem vertikális és

horizontális irányítási rendszerében megvalósuló, a következmények felszámolásával és a helyreállítási feladatok koordinációjával rendelkezők kompetenciáit, irányítási, vezetési feladataikat, kapcsolati rendszerüket. Vizsgálta a kárfelszámolás és a helyreállítás kapcsolatát, feltérképezte a helyreállítás időszakainak feladatait. Strukturálta az építményeket ért károsító hatásokat és szembeállította azokat a jellemző épületkárosodásokkal.

Az értekezés **második fejezetének** fő célkitűzése volt áttekinteni, elemezni és rendszerezni a Magyarországon bekövetkezett súlyos természeti, civilizációs eredetű káreseményekkel összefüggő helyreállítások eseti folyamatait és eddigiekben kialakított működési modelljeit annak érdekében, hogy egységes jogalkalmazás alakulhasson ki a jelenleg hatályos szabályozás tükrében. A célkitűzés teljesítésének érdekében a szerző feltérképezte a katasztrófák következményeinek felszámolása során alkalmazott módszereket, eszközöket. Ennek során elvégezte a károsító eseményekkel kapcsolatos alkalmazott intézkedések, módszerek rendszerezését.

Az értekezés **harmadik fejezetében a szerző** áttekintette a károk felmérésére vonatkozó előírásokat és műszaki megoldásként kidolgozta a károk felmérésére irányuló adatrögzítő és adatfeldolgozó alkalmazás elvi kereteit.

ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

I. A katasztrófa következményeinek, a helyreállításhoz kapcsolódó jog- intézmény- és eszközrendszer vizsgálata, egységesítése és fejlesztése területén

1. A szerző megállapította, hogy a helyreállítás és újjáépítés szabályozása a korábbiaknál átláthatóbb alapot biztosít a károk enyhítésére, de a korrektebb szabályozás mellett ösztönözni kell az öngondoskodást, a lakosság fokozottabb felelősségvállalását is.

2. A mai építési-engedélyezési eljárások mellett ellenállóbb lakóépületek épülnek, azonban a hazai lakásállomány összetétele rendkívül széles, a tapasztalatok szerint jelentős számban vannak nem megfelelő alappal rendelkező vagy nem eléggé állékony és szilárd lakóépületek. A központi helyreállításokba bevont tervezők és kivitelező cégek a katasztrófákkal szemben rugalmasabb épületeket építettek, tehát a mai kor építészeti követelményeit, technológiáit és építőanyag tulajdonságait szembeállítva a hazai épületek általánosan gyenge állapotával jobb eredmény mutatható ki.

3. A szerző az elmúlt évek gyakorlati tapasztalatainak figyelembe vételével megállapította, hogy az egyes helyreállítások esetében az építésigazgatási feladatokkal összefüggésben a gyorsított eljárási határidők meghatározására a kihirdetett veszélyhelyzet megállapítása ad maradéktalan

lehetőséget. Az építési tevékenység megkezdéséhez és folytatásához szükséges hatósági eljárások, az építési, fennmaradási engedélyezési, használatbavételi engedélyezési, bontási eljárások lefolytatása a katasztrófa következményeinek felszámolása, a lakhatás feltételeinek kialakítása gyorsított eljárásokkal, rövidebb határidőkkel elérhetők, tehát a kormányzati koordinációt feltétlenül erősíteni szükséges.

4. A szerző álláspontja szerint továbbra is számolni kell katasztrófa mértékű hatásokkal, így az elkövetkezendő időben is keletkezhetnek olyan tömeges károk, amelyek indokoltá teszik az állami szerepvállalást a tömegesen fedél nélkülivé válók elemi lakhatási feltételeinek megteremtéséhez.

5. A szerző megállapította, hogy a katasztrófavédelem tevékenységi rendszerében, a katasztrófák következményeinek felszámolása során működtetett, elsődlegesen a kormányhoz és a belügyminiszterhez kötött vezetés-irányítási modellek mindenre kiterjedően elégitik ki a vezetéssel szemben támasztott követelményeket.

6. A szerző kimondta, hogy jelenleg kialakult egy teljesen új és részletes szabályozás, új feladatmegosztás az állami és az önkormányzati szereplők között – a közigazgatás reformjában kialakított új szereplőkkel, a Kormányhivatalokkal, – azonban fontos leszögezni, hogy még nem volt olyan természeti csapás, amely alkalmat adott volna az új jogi és hatásköri helyzet kipróbálására.

7. A szerző értékelése alapján, a nagy katasztrófák pusztításai miatt fellépő építési szükségletek hatása az építészetben az alapvető társadalmi átalakulások következményeivel is összefüggést mutat. Amíg egy új szerephez jutott társadalmi csoport új stílust alakít ki helyzetének megfelelően építkezéseivel, úgy teremthet a katasztrófák utáni kényszerből végzett nagytömegű építkezés lehetőséget új ízlésvilág és újabb ízlésformák elterjedéséhez. Tehát normál időszakban sok ember igényeinek változása indít viszonylag rövid időn belül végrehajtandó nagyarányú építkezési munkálatokat, katasztrófa után azért kell többet építeni, mert a régi épületek megrongálódtak, vagy megsemmisültek. Magyarország kormányai a hazai építészeti arculathoz igazított magas műszaki tartalmú épületeket preferáltak, melyet nem indokolt egyéb, az építési szabványoktól eltérő anyagokkal vagy technológiával helyettesíteni.

8. A biztosításból megtérülő károk figyelembe vétele a kettős támogatás elkerülése érdekében logikus és indokolt döntés volt, ugyanakkor esetenként az önkormányzatok esetleges téves értelmezése, az ügyintézés elhúzódása következtében a biztosítással rendelkező tulajdonosok részesültek kedvezőtlenebb támogatásban. Mindez hátrányosan befolyásolhatja a lakosság, lehetséges károsultak biztosítási hajlandóságát. Figyelemreméltó megoldást választottak az ebből

eredő feszültségek részbeni feloldására azon önkormányzatok, amelyek a biztosítással rendelkezők részére a tényleges helyreállítási költség és a biztosító által fizetett összeg közötti különbséget kizárólag vissza nem térítendő támogatásként nyújtották, míg a biztosítással nem rendelkezőknek 50-50 %-os arányban visszatérítendő és vissza nem térítendő lakáscélú támogatást nyújtottak.

II. A katasztrófákat követő helyreállítások rendszertani összefoglalása területén

1. A szerző kronológiai sorrend alapján rendszerbe foglalta a magyarországi kormányzati döntést igénylő helyreállítási eseményeket, a helyreállítási feladatokat kiváltó esemény előzményeit a kialakult helyzet, a megtett intézkedések vizsgálati elemeinek meghatározásával. Megállapította, hogy a katasztrófavédelmi szervezet 2000. évtől egyre jelentősebb szerepet töltött be a bekövetkezett káresemények felszámolásában, a helyreállítási feladatok folyamatában.

2. A szerző megállapította, hogy hazánkban a vizsgált két évtizedes periódusban, alapvetően három típusú helyreállítási és újjáépítési módszer került alkalmazásra. Az alkalmazott humán-, gazdasági-, műszaki megoldások tekintetében egyrészt központi szervezésben történtek építés kivitelezési tevékenységek, másrészt pedig az önkormányzatok támogatásában, illetve a jegyző eljárása alapján az önkormányzatok döntési kompetenciájának eseti megtartása mellett. A katasztrófák következményeinek felszámolásában, a helyreállítás és újjáépítés magyar rendszere – mindhárom formában – bevált. A tevékenységek során olyan szervezetrendszer alakult ki, amely képes az állami – önkormányzati - társadalmi erőforrások koordinálására.

3. A helyreállításokat indukáló folyamatok a megelőző veszélyeztető hatások és a katasztrófaeseményt kiváltó tényezők - egy esemény kivételével, egy vizsgálat alatt - a természeti erők hatásai miatt alakultak ki. Tehát az éghajlatváltozás szélsőségei miatt a nemzetközi, azon belül is a regionális együttműködést erősíteni kell. Ennek a helyreállítás vonatkozásában az esetleges Európai Unió támogatások tekintetében lehet jelentősége.

4. Az 1999. bekövetkezett események időpontjától, de a 2002. évi cserháti esőzés és a martinsalak felhasználásával épült lakóingatlanok tulajdonosainak kárenyhítése során is már azt lehetett tapasztalni, hogy az érintett kistelepülések önkormányzatainak gazdálkodásában általános a helyreállítás többletköltségeire vonatkozó forráshiány. Az önkormányzatok munkavégzését nehezítette a jogi ismeretekkel rendelkező szakemberek, a műszaki- technikai feltételek hiánya. Ez a hiány mind a kárfelmérés, mind a helyreállítás megszervezése és ellenőrzése során jelentkezett – főként kistelepüléseken - a képzett szakapparátus (építésügyi szakember, jegyző) hiánya miatt, amelyet a megyei szintű szervezetek bizottsági munkába bevont szakemberei segítségével sikerült kompenzálni.

5. A káresemények következtében indokolttá és elfogadottá vált, hogy a kárenyhítés eseti jelleggel kizárólag a lakás céljára szolgáló, illetve a kötelező feladatokat ellátó önkormányzati ingatlanokra terjedhet ki. Az állam által nyújtott anyagi támogatás a nem lakás célú építmények helyreállítására nem terjed ki.

6. A szerző megállapította, hogy nem a helyreállítás és újjáépítés finanszírozására kell a hangsúlyt helyezni, hiszen a költségek sokszor közel 70%-al megemelik a szükséges megelőző beruházások értékét. A megelőzés – beavatkozás – helyreállítás egymásra épülő rendszeréből nem emelhető ki egyoldalúan a restitúció. Komplex megoldás csak az összes ráfordítás figyelembe vételével, és az egyes elemek finanszírozásának a többi elemre gyakorolt hatásának vizsgálatával alakítható ki. A megelőzés preferálásával csökkenthetők a védekezési és a helyreállítási költségek.

7. A közpénzek hatékony és jogszerű felhasználása megköveteli a helyreállítási és támogatási adatbázisok folyamatos összevetését annak érdekében, hogy két vagy több forrásból vissza nem térítendő támogatás kifizetése ne történhessen meg.

III. A kárenyhítés alapját meghatározó kárfelmérés műszaki támogatottságának optimalizálása területén

1. A szerző az eddigi kárfelmérések tapasztalataiból kiindulva megállapította, hogy a nagy területen keletkezett szórt károk felmérései differenciált módon valósultak meg. Ennek egyik jellemző oka, hogy a kárfelmérés időintervalluma is több esetben eltérő volt. Az egységesebb jogalkalmazás érdekében a felmérések szervezési feladatainak hatékonyabb koordinációja céljából megoldási javaslatot alakított ki, a gyakorlatban már alkalmazott megoldás kereteit felhasználva.

2. A szerző vizsgálata alapján az eddigi kárbejelentések és kárfelmérések során nem került felhasználásra olyan informatikai alrendszer, amely az épületek azonnali felmérését és a kárbejelentések adatait egységesen kezelte volna, ezen adatok többszöri feldolgozáson estek át, amely ezáltal több hibalehetőséget hordozott magában.

3. A nagytömegű károk felmérésére irányuló adatrögzítő és adatfeldolgozó informatikai alrendszer elvi kereteit a szerző kidolgozta, amely gyorsabb, pontosabb és egységesebb alkalmazást biztosít, amellyel a hatékonyság növelhető.

ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

Az értekezés hipotézisei és célkitűzései alapján a szerző **javaslatot tett a következő új tudományos eredmények elfogadásra:**

1. A katasztrófa következmények felszámolása és a helyreállítás, újjáépítés jog-, intézmény és eszközrendszerének kritikus elemzése és értékelése útján konkrét **javaslatot dolgoztam ki** a rendszer fejlesztésére, így ennek részeként a nem központi szervezésben történő helyreállításhoz, újjáépítéshez kapcsolódó támogatás mértékének pontos meghatározásához.
2. A katasztrófa következmények felszámolása során alkalmazott módszerek és eszközök azonosítása, valamint a károsító eseményekkel kapcsolatban alkalmazott intézkedések, módszerek rendszerezése alapján **bebizonyítottam**, hogy a bekövetkezett katasztrófa káresemények és azokból levonható tanulságok egyben kiindulási pontjai a biztonság társadalmi, gazdasági, rendészeti összetevőire, fejlesztésére irányuló cselekvési programok tartalmi elemeinek meghatározásához. Ezek az összetevők a témával szorosan összefüggő veszélyeztetettség meghatározására a mérnöki létesítmények létesítésének biztonságára is kiterjednek.
3. A katasztrófa károk felmérésére vonatkozó jogi és műszaki eszközrendszer elemzését és értékelését követően elvi **javaslatot dolgoztam ki** az Egységes Bejelentő és Jelölőrendszer megnevezésű döntéstámogató informatikai alrendszernek a hazai katasztrófák következményeinek és a helyreállítás időszakának pontos feltérképezésére szolgáló térinformatikai megoldásokkal együtt történő hatékony alkalmazásához.

AZ ÉRTEKEZÉS AJÁNLÁSAI

1. A katasztrófa következményeinek, a helyreállításhoz kapcsolódó jog- intézmény- és eszközrendszer vizsgálata, egységesítése és fejlesztése a hivatásos katasztrófavédelmi szervezetek jogalkalmazási tevékenységében hasznosulhatnak. A helyreállítás műveleti sorrendjének kialakítása a veszélyhelyzeti tervezés részévé tehető. A bekövetkezett károk rendszerezése fejleszthető a katasztrófák hatásainak csökkentésére.
2. A Magyarországon bekövetkezett súlyos természeti, civilizációs eredetű káresemények helyreállításának elemzése, rendszertani összefoglalása a jövőbeni káreseményekkel összefüggő jogi, műszaki megoldásokban jelentős szerepet tölthet be, kiindulási alapot jelent a jogi szabályozás kialakításánál.

3. A kárenyhítés alapját meghatározó kárfelmérés műszaki támogatottságának megvalósítása, fejlesztése innovatív megoldást jelenthet a kárfelmérés folyamatában. A katasztrófák következményei felszámolása során jelentkező tömeges károk felmérésének elvei hasznosulhatnak a nagykiterjedésű károk felmérésnek kialakítására tervezett kárfelmérő csoportok optimális elosztására.

A KUTATÁSI EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA

1. A katasztrófa következményeinek, a helyreállításhoz kapcsolódó jog- intézmény- és eszközrendszer vizsgálata, egységesítése és fejlesztése, a kárenyhítés alapját meghatározó kárfelmérés műszaki támogatottságának optimalizálása a magántulajdonba tartozó lakóingatlan tulajdonosok kárenyhítésében, a helyreállítási feladatok megszervezésében, a katasztrófavédelmi, polgári védelmi szakfeladatok ellátásához.
2. A katasztrófákat követő helyreállítások rendszertani összefoglalása, az értekezés egyes következtetései és eredményei, felhasználhatók további kutatások és fejlesztések irányának meghatározására.
3. Az értekezés különböző részei felhasználhatóak katasztrófavédelmi és polgári védelmi jegyzetek, segédletek, szakmai leírások összeállítása során felsőfokú tanintézményekben, valamint a hivatásos katasztrófavédelmi szervek képzési rendszerében.
4. Az értekezés – átszerkesztését követően – alkalmas lehet jegyzetként, oktatási segédletként történő felhasználásra a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézet, a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ és más felsőfokú tanintézmények, valamint a hivatásos katasztrófavédelem oktatással foglalkozó szakmai intézményeiben.

A DOKTORJELÖLT TÉMAKÖRBŐL KÉSZÜLT PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉKE

LEKTORÁLT KÖNYV, PÁLYÁZAT, JEGYZET (ON-LINE IS)

Külföldi idegen nyelvű folyóiratban

- [1] Ambrusz József: The system of recovery (rehabilitation) in Hungary following natural disasters. In: Andrea Peterkova (szerk.) Riešenie krízových situácií v špecifickom prostredí: 19. medzinárodná vedecká konferencia, 21.-22.máj (2014) Žilina: zborník. 1. část. 264 p. ISBN 978-80-554-0872-9
- [2] Ambrusz József: An overview of disaster preparedness training in Hungary, with special regard to public administration leaders. In: Konferencia Szervezőbizottsága (szerk.), 11th International Conference on "Environmental Legislation, Safety Engineering and Disaster Management" Elsedima: Building Disaster Resilience in a Changing World (Book of abstracts). 199 p. Konferencia helye, ideje: Kolozsvár, Románia, 2016.05.26-2016.05.28. Kolozsvár: Babes-Bolyai University, Faculty of Environmental Science and Engineering, 2016.p. 11. ISBN 978-606-93873-1-3

Magyar nyelvű mértékadó folyóiratban idegen nyelven

- [3] Ambrusz József: The Hungarian System of Reconstruction and Recovery Tasks Following Natural Disasters. In: NISPAcee (szerk.) Government vs. Governance in Central and Eastern Europe: From Pre-Weberianism to Neo-Weberianism? Presented Papers from the 22nd NISPAcee Annual Conference. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2014.05.22-2014.05.24. Pozsony: NISPAcee, 2014. pp. 1-19. ISBN 978-80-89013-72-2

Magyar nyelvű mértékadó folyóiratban magyar nyelven

- [4] Ambrusz József, Muhoray Árpád: A 2001. évi beregi árvíz következményeinek felszámolása, a kistérség rehabilitációjának megszervezése. VÉDELEM TUDOMÁNY: KATASZTRÓFAVÉDELMI ONLINE TUDOMÁNYOS FOLYÓIRAT I: (1) pp. 108-125. (2016) ISSN 2498-6194
- [5] Ambrusz József: A természeti csapásokat követő helyreállítás rendszere. BOLYAI SZEMLE XXIII: (3) pp. 131-149. (2014) ISSN 15888789
- [6] Ambrusz József, Muhoray Árpád: A vörösiszap-katasztrófa következményeinek felszámolása, a keletkezett károk helyreállítása. BOLYAI SZEMLE XXIV:(4) pp. 67-85. (2015) ISSN 15888789

- [7] Ambrusz József: A természeti csapásokat követő helyreállítás magyarországi rendszere. TÁRSADALOM ÉS HONVÉDELEM XIX: (2) pp. 73-82. (2015) ISSN 1417-7293
- [8] Ambrusz József: A természeti csapásokat követő helyreállítás rendészeti aspektusai. In: Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán (szerk.) Modernkori veszélyek rendészeti aspektusai. 380 p. Pécs: Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 2015.pp. 97-103. PÉCSI HATÁRŐR TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK; 16. (2015) ISBN:978-963-12-3927-0
- [9] Ambrusz József, Endrődi István, Pellérdi Rezső: A katasztrófák következményei felszámolásának vezetés-irányítási rendszere HADMÉRNÖK XI: (1) pp. 64-78. (2016)
- [10] Kiss Alida, Ambrusz József: A vörösiszap következményeinek felszámolása, a keletkezett károk helyreállítása. In: Takácsné György Katalin (szerk.) Innovációs kihívások és lehetőségek 2014-2020 között: XV. Nemzetközi Tudományos Napok. 1704 p. Konferencia helye, ideje: Gyöngyös, Magyarország, 2016.03.30-2016.03.31. Gyöngyös: Károly Róbert Főiskola, (2016) pp. 845-853. ISBN:978-963-9941-92-2

Idegen nyelvű előadás

- [11] Ambrusz József: The Hungarian System of Reconstruction and Recovery Tasks Following Natural Disasters In: NISPAcee (szerk.) Government vs. Governance in Central and Eastern Europe: From Pre-Weberianism to Neo-Weberianism? Presented Papers from the 22nd NISPAcee Annual Conference. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2014.05.22-2014.05.24. Pozsony:NISPAcee, (2014) pp. 1-19. (ISBN:978-80-89013-72-2)

Magyar nyelvű előadás

- [12] A természeti csapásokat követő helyreállítás magyarországi rendszere In: Kiss Dávid, Orbók Ákos (szerk.) „A HAZA SZOLGÁLATÁBAN” 2014 konferencia rezümékötet. 170 p. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2014.10.31 Budapest: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, (2014) pp. 56-57.(ISBN:978-615-5491--88-7)
- [13] Ambrusz József: A természeti csapásokat követő helyreállítás katasztrófavédelmi aspektusai. Magyarország, "A HAZA SZOLGÁLATÁBAN" konferencia, 2015. november 06.

A DOKTORJELÖLT SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZA

Név: Ambrusz József

Születési hely, idő: Gyöngyös, 1969. október 13.

Tanulmányok:

Felsőfokú tanulmányait 1988-1993. között kezdte meg a Kossuth Lajos Katonai Főiskola határőr szakán ahol határőr és kollégiumi nevelőtanári képesítést szerzett.

1997-ben az Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen szakokleveles humánmenedzseri képesítést szerzett.

2012-2014 között a Nemzeti Közszerológati Egyetem MSc Védelmi Igazgatási szakán okleveles védelmi igazgatási vezetőnek tanult katasztrófavédelmi szakirányon.

2014-2017. között a Nemzeti Közszerológati Egyetem Katonai Műszaki Doktori Iskolán folytatta tanulmányait.

Nyelvismeret: Orosz nyelvből felsőfokú, angol nyelvből pedig alacsony fokú komplex nyelvvizsgálattal rendelkezik.

Szakmai pályafutás:

1993-tól hivatásos tiszt. Különböző beosztásokat töltött be a Határőrségnél és a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságnál és jogelőd intézményénél. Oktatói beosztást töltött be 1994-1999. között a Kossuth Lajos Katonai Főiskola Határőr Tanszékén, ahol 1998-ban a Hadtudományi Kar Határőr Tanszék Egyetemi Tanársegédi címet kapott.

2000-2002-ig az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Jogi és Igazgatási Főosztály kiemelt főelőadói beosztását látta el.

2002-2003-ig az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Koordinációs Főosztály főosztályvezető-helyettese és a Helyreállítási és Újjáépítési Osztály osztályvezetője volt.

2003-2006-ig az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Önkormányzati Kapcsolatok és Helyreállítási Főosztály főosztályvezető-helyettese és a Lakosságfelkészítési Osztály osztályvezetője volt.

2006-tól 2010-ig az Önkormányzati Kapcsolatok és Helyreállítási Főosztály főosztályvezetője.

2010-től 2011-ig az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Kommunikációs Főosztály főosztályvezetője.

2011-ben a BM OKF Polgári Védelmi Főfelügyelőség Szervezési Főosztály- főosztályvezető-helyettese.

2012-től a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézetének oktatója.

Elismerések: Szolgálati Jel a Katasztrófavédelem hivatásos állományban töltött 10 éves szolgálata és eredményes munka elismeréséül. 2010-ben polgári védelmi tanácsosi címet kapott.

A belügyi és oktatói pályafutása során nyújtott eredményes szakmai munkájának elismeréséül számos elismerésben részesült.

Budapest, 2019. május 12.

Ambrusz József